

din răsplătirea credinței sorei victimei ce este luată de nevestă de Vukašin, ci și bogăția cadrului natural și chiar valorile supranaturalului, aceste indicii mărturisind că, diccolo de forma sîrbă a acestei tradiții poetice, stau rosturi feudale și literare mai vechi, probabil bulgare¹⁹⁸.

Nu vom înmulți pildele acestor probe menite să indice că asemenea procese de acceptare acoperă, alături de activitatea creatoare artistică realizată oral, și operă de concepție similară creației cărturărești, ci vom aminti numai că și fabulația mitului « jertfa zidirii » a primit în domeniul epic sîrb¹⁹⁹ o prelucrare independentă: sacrificiul fiind dat de feudalii neamului Mrnjačević, cei care au poruncit zidirea cetății Skadar și nu de meșterii zidari, este evident că redacția sîrbă, are alte rosturi anecdotice, o altă misiune ideologică, specifică naturii sale politice. Balada are menirea să afirme, prin Mrnjačević și sacrificiul lui, drepturile lumii sîrbești asupra cetății, drepturi pe care le revendică, tot printr-o formă poetică similară²⁰⁰, și albanezii.

Trecînd aci peste documentarea dezvoltării paralele și mereu în contact a celor două filoane ale culturii jugoslave, scris și orale, ce am arătat în alt loc²⁰¹ că are o paralelă în lumea spaniolă, ne vom referi din nou, pentru a verifica prin fapte contemporane, rosturile culturale ale activității guslarilor, la constatarea anchetelor lui Mathias Murko.

În sec. al XVIII-lea, dificultățile zicerii versului de 15—16 silabe a format neîndoelnic cel puțin una din cauzele trecerii epice sîrbe de la versificația greoaie a bugarștice-lor la suplețea decasilabului, pe care se putea improviza și rosti cu mai multă ușurință. Trecerea aceasta a impus epicei noi întreaga atmosferă poetică ce caracteriza endecasilabul epic romanic. La fel în zilele noastre monotonia muzicală a recitărei epice, zicerea convențională și depri-mantă a determinat încercări de reformare a manierei în care este zis cîntecul epic.

Un învățător, guslar de mare talent, Perunović²⁰², originar din Munteneru, regiune în care am arătat deja că versul epic își împlinește și astăzi vechile meniri sociale, servind și ca mijloc de desfătare artistică și ca jurnal al memoriei sociale, ba chiar și ca gazetă informativă, a inițiat o reformă similară celei din sec. al XVIII-lea, tinzînd să dea audierii baladelor o nouă vivacitate și un nou interes.

¹⁹⁸ Fără să împietăm asupra problemelor stilistice ale epicei sud-slave, trebuie să atragem atenția asupra încălzirii, de cele mai multe ori tragică a anecdotelor sîrbe, ce o distinge atît de schematismul epic la care au fost reduse gestele în redacția lor franco-italiană, cît și de apariția cadrului natural și intervenția forțelor mitice și mistice ce, caracterizează epicele albaneză și bulgară.

¹⁹⁹ Vuk Karadžić, *op. cit.*, II, 26.

²⁰⁰ H. Hecquard, *Histoire et description de la Haute Albanie ou Quegarie*, Paris 1858, p. 17.

²⁰¹ Vuk Karadžić, și conceptul romantic « poezie populară » (în manuscris).

²⁰² « Revue des études slaves », XIII, p. 33.